

Periodisme Cultural

2013/2014

Codi: 103091

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	3	2

Professor de contacte

Nom: David Vidal Castell

Correu electrònic: David.Vidal@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per cursar l'assignatura cal conèixer i distingir els grans gèneres de l'escriptura periodística. Cal així mateix tenir nocions del moment de transformació del periodisme, a causa de la migració de suports i de l'embat tecnològic 2.0.

L'estudiant ha d'estar vivament interessat en el coneixement dels principals corrents culturals en les diverses arts contemporànies, i en la forma com el periodisme s'hi ha relacionat.

Objectius

- Provocar la curiositat en l'estudiant sobre les formes com el periodisme s'ha vinculat al sorgiment i l'expansió dels corrents culturals que han provocat transformacions en les formes de veure i entendre el món dins de les societats occidentals contemporànies.
- Proposar una definició plausible dels termes 'periodisme' i 'cultura' - i 'periodista cultural' - que acotin l'àmbit d'interès de l'assignatura i amb els quals l'estudiant s'hi relacioni de forma enriquidora però alhora planera i directa.
- Capacitar l'estudiant per adquirir i desenvolupar els fonaments teòrics, les tècniques i les habilitats que el converteixin en un comunicador cultural.
- Dotar l'estudiant de coneixements i de capacitat crítica sobre els principals corrents creatius de la contemporaneïtat.
- Descriure i analitzar el lloc que ocupa la comunicació especialitzada en cultura dins de l'ecosistema mediàtic i observar les transformacions que desenvolupa a ran de l'aparició dels nous suports i de les noves eines informatives i comunicatives.
- Dominar les convencions dels principals gèneres del periodisme cultural: crònica, entrevista, reportatge, quadre de costums, crítica.
- Conèixer les principals ofertes del periodisme cultural contemporani en els seus diversos suports, i dominar així mateix la tradició més rellevant d'aquesta mena de periodisme especialitzat.
- Preparar l'estudiant per avaluar críticament les diferents manifestacions artístiques i culturals.

Competències

Periodisme

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Conèixer i aplicar els fonaments teòrics i pràctics de l'escriptura i la narrativa periodístiques i les seves aplicacions en els diferents gèneres, mitjans i suports.
- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
- Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació professional mitjançant casos concrets.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
2. Comparar les diferents tradicions en el tractament de la informació especialitzada.
3. Comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació la narració periodística especialitzada en informació i crítica cultural.
4. Conceptualitzar les teories i les tècniques del periodisme especialitzat.
5. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
6. Demostrar un coneixement pràctic del periodisme especialitzat
7. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
8. Distingir les teories de l'escriptura i la narrativa periodístiques per aplicar-les a les diferents especialitats temàtiques informatives.
9. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
10. Incorporar els principis de la deontologia professional en l'elaboració de narració periodística especialitzada en informació i crítica cultural.
11. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
12. Utilitzar els recursos de comunicació interactiva per processar, elaborar i transmetre informació en l'elaboració d'informació de caràcter especialitzat.

Continguts

1. De la transformació del paradigma periodístic a una cultura afterpop.

La complexitat del coneixement periodístic: una crisi de paradigma. El periodisme com una forma de coneixement del món. La crisi de la postmodernitat i de la modernitat líquida: l'absència de la paraula. Els conceptes febles dels termes cultura, literatura o art. El periodisme cultural en el context del discurs de la premsa en crisi: superficialitat, espectacularitat, entreteniment, emocionalitat. L'allau infoxicat. Models de periodisme de qualitat de referència. Models de periodisme cultural en diversos suports.

2. L'escriptura periodística i la informació cultural.

Els gèneres del discurs: una perspectiva contemporània i no normativa: d'Aristòtil a Bakhtin. Els gèneres del

periodisme cultural: la crònica, l'entrevista, el reportatge, el quadre de costums, la crítica. La crítica com a gènere específic del periodisme cultural: models, recorreguts, exemples. Altres models dels principals gèneres del periodisme cultural en diversos suports.

3. La cultura contemporània i el periodisme cultural.

Introducció a la cultura contemporània i a l'art pop. Dos moments de transformació: a) El món d'ahir: el tombant de segle a l'Europa central: Zweig, Hofmannsthal, Kafka, Canetti, Roth; b) La revolució cultural dels 50 i 60, i el sorgiment de la generació beat, del moviment hippie, el black power, la nova cultura de la música. El paper del periodisme en tots dos moments: el naixement de nous mitjans i nous públics (com Rolling Stone) i de nous corrents (New Journalism) que transformaran el concepte de cultura i periodisme -però també d' ésser humà- a Occident. L'onada digital com a tercer gran moment de transformació: oportunitats i reptes.

Metodologia

El curs es desenvoluparà en sessions d'una hora de teoria i de dues de pràctica el mateix dia de la setmana i un cop per setmana. A la teoria es desenvoluparà el temari amb l'ajut de material de suport que il·lustrarà i permetrà introduir elements de debat: pel·lícules, exemples de periodisme cultural o de produccions emblemàtiques dels principals corrents creatius. L'apartat teòric es completarà amb lectures obligatòries i sessions de comentari en seminari. Els debats oferiran la possibilitat de fer treballs voluntaris de comentari de les lectures.

Els alumnes participaran d'exposicions d'art, concerts, espectacles teatrals o de dansa, ja sigui amb el grup o individualment, per tal de poder treballar amb aquest material al llarg del semestre.

Per superar la part teòrica de l'assignatura caldrà seguir regularment les tutories del professor en hores de despatx, que orientarà sobre l'elaboració del treball final.

Les hores de pràctiques s'invertiran a desenvolupar coneixements aplicats amb l'ajut dels professors. Això donarà lloc a pràctiques de tipus instrumental o propedèutiques i a les pràctiques finals de cada bloc -puntuables. Les pràctiques puntuables seran tres, però també el correcte i constant seguiment del curs, així com la feina de progressió en els treballs instrumentals, seran tinguts en compte.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminari	15	0,6	2, 7
Sessions pràctica laboratori	22,5	0,9	1, 3, 6, 7, 8, 12
sessions d'aula	15	0,6	2, 3, 7, 8, 9, 10, 12
Tipus: Supervisades			
Avaluació	7,5	0,3	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12
Tutories	7,5	0,3	1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Lectures i estudi	82,5	3,3	2, 7

Avaluació

La part teòrica de l'assignatura valdrà un 40% de la nota i la part pràctica un 60%, per bé que caldrà superar ambdues per poder optar a aprovar l'assignatura.

El sistema d'avaluació serà continu i valorarà els progressos de l'alumne, prioritzant el nivell final assolit i la progressió per damunt de la mitjana de les qualificacions obtingudes a les pràctiques.

La reavaluació es farà a partir de les pràctiques que hagin quedat suspeses, fins a un màxim de dues repeticions. Pel que fa a la part teòrica, la natura tutoritzada del treball fa que de facto la reavaluació es dugui a terme en el work in progress. En cas de no superar el treball, els alumnes es poden acollir a la prova teòrica de nivell.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració tutoritzada d'un treball d'anàlisi crítica	30%	0	0	2, 4, 5, 7, 9, 12
Espectura d'una crítica	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Espectura de dos gèneres informatius (crònica, entrevista o reportatge)	40%	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12
Participació en debats i seminaris (treballs parcials voluntaris)	10%	0	0	2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

Azua, F. (2002) *Diccionario de las Artes*. Barcelona: Anagrama.

Bajtín, M.M. (1985) *Estética de la creación verbal*. México: Siglo XXI.

Bloom, H. (1997) *El canon occidental*. Barcelona: Anagrama.

Calabrese, O. (1989) *La era neobarroca*. Madrid: Cátedra, 1989.

Casals, J. (2003) *Afinidades vienesas*. Barcelona: Anagrama.

Chillón, A. (1999) *Literatura y periodismo*. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès): Aldea Global.

Duch, Ll. (1995) *Mite i cultura*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Hofmannsthal, H. (1980) "Una carta", dins d'*Els Marges*, 20, pp. 90-98.

Kamiya, G. (2009): "La muerte de las noticias". En Espada, A. y Hernández Busto, E. (eds.): *El fin de los periódicos*. Barcelona: Duomo, pp 101-110.

Lyon, D. (1996) *Postmodernidad*. Barcelona: Alianza editorial.

Lyotard, J.F. (1987) *La postmodernidad*. Barcelona: Gedisa.

Pisan, F. y Pietet, D. (2008): *La alquimia de las multitudes: cómo la web está cambiando el mundo*. Madrid: Paidós.

Ramonet, I. (1998) *La tiranía de la comunicación*. Barcelona: Debate.

Ramonet, I. (2011) *La explosión del periodismo*. Madrid: Clave intelectual.

Rorty, R.; Apel, K.-O.; Putnam, H. (2001). *Cultura y modernidad: perspectivas filosóficas de Oriente y Occidente*. Madrid: Kairós.

Starr, P. (2009): "Adiós a la era de los periódicos". En Espada, A. y Hernández Busto, E. (eds.): *El fin de los periódicos*. Barcelona: Duomo, pp 111-141.

Steiner, G. (1980) *Después de Babel*. Madrid: FCE.

Steiner, G. (1982) *Lenguaje y silencio*. Barcelona: Gedisa.

Russell, B. (2005) *Història de la filosofia*. Madrid: Espasa Calpe.

Urban, W.M. (1952) *Lenguaje y realidad*. Madrid: Visor.

Vidal Castell, D. (2002): "La transformació de la teoria del periodisme: una crisi de paradigma?". En *Anàlisi*, 28, pp. 21-54.

Vidal Castell, D. (2005) *El malson de Chandos*. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès); Aldea Global.

Wolfe, T. (1976) *El Nuevo Periodismo*. Barcelona: Anagrama.